

(i) Printed Pages : 7] Roll No.

(ii) Questions : 9+9+9] Sub. Code :

0	0	3	3
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	1
---	---	---	---

**B.A./B.Sc. (General) 1st Semester
Examination**

1127

**POLITICAL SCIENCE
(Political Theory-I)
(In All Mediums)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 90

Note :- (i) Question Number 1 is compulsory. Attempt any *nine* questions from it. Answer in about 25–30 words. Each question carries 2 marks.

(ii) Attempt any *one* question from each Unit. Each question carries 18 marks. Marks and private candidates will be proportionally increase.

1. Attempt any *nine* questions :

- (i) What is the traditional meaning of political science ?
- (ii) Give two differences between traditional and modern view of politics.

NA-14

(1)

Turn Over

- (iii) What are the differences between Political Science and History ?
- (iv) What is the relation between Political Science and Economics ?
- (v) Give any two non-essential elements of State.
- (vi) Can Panjab be called a State ?
- (vii) What are Hobbes' views on human nature ?
- (viii) What is General Will ?
- (ix) What is dictatorship of Proleteriat ?
- (x) Why is state called a 'necessary evil' ?
- (xi) Discuss Gandhiji's views about state.
- (xii) What is Sovereignty ?
- (xiii) What is pluralist theory of Sovereignty ?
- (xiv) What is meant by interest articulation ?
- (xv) Give *two* differences between state and political system. 2×9=18

Unit-I

- 2. Define Political Science. Discuss its scope. 6,12
- Or*
- 3. Discuss the relationship between political science and sociology. 18

NA-14

(2)

हिन्दी माध्यम

- नोट :- (i) प्रश्न 1 आवश्यक है। किन्हीं 9 प्रश्नों के उत्तर 25-30 शब्दों में दीजिए। हर प्रश्न के 2 अंक हैं।
(ii) प्रत्येक इकाई से 1 प्रश्न कीजिए। हर प्रश्न के 18 अंक हैं।

1. कोई नौ प्रश्न कीजिए :

- (i) राजनीति विज्ञान का परंपरागत अर्थ क्या है ?
- (ii) राजनीति के आधुनिक और परम्परागत दृष्टिकोण में दो अन्तर बताइये।
- (iii) राजनीति विज्ञान और इतिहास में क्या अन्तर है ?
- (iv) राजनीति विज्ञान और अर्थशास्त्र में क्या संबंध है ?
- (v) राज्य के कोई 2 गैर जरूरी तत्त्व बताइये।
- (vi) क्या पंजाब को राज्य कहा जा सकता है ?
- (vii) हाब्स के मानव स्वभाव के बारे में विचार बताइये।
- (viii) सामान्य इच्छा क्या है ?
- (ix) मजदूर वर्ग की तानाशाही का क्या अर्थ है ?
- (x) राज्य को एक आवश्यक बुराई क्यों कहा जाता है ?
- (xi) गाँधी जी के राज्य के बारे में विचार बताइये।
- (xii) प्रभुसत्ता का अर्थ बताइये।
- (xiii) प्रभुसत्ता का बहुलवादी सिद्धान्त क्या है ?
- (xiv) हित स्पष्टीकरण का अर्थ बताइये।
- (xv) राज्य और राजनीतिक प्रणाली में दो अन्तर बताइये।

2x9=18

NA-14

(4)

इकाई-I

2. राजनीति विज्ञान की परिभाषा दीजिए। इसकी विषय-वस्तु बताइये। 6,12

अथवा

3. राजनीति विज्ञान और समाजशास्त्र के सम्बन्ध की व्याख्या कीजिए। 18

इकाई-II

4. राज्य की परिभाषा दीजिए। राज्य और सरकार में क्या अन्तर है ? 6,12

अथवा

5. राज्य की उत्पत्ति का विकासवादी सिद्धान्त की व्याख्या कीजिए। 18

इकाई-III

6. राज्य के मार्क्सवादी दृष्टिकोण की व्याख्या कीजिए। 18

अथवा

7. कल्याणकारी राज्य क्या है ? इसके कार्य क्या हैं ? 6,12

इकाई-IV

8. प्रभुसत्ता की परिभाषा दीजिए। प्रभुसत्ता के भिन्न प्रकारों की व्याख्या कीजिए। 6,12

अथवा

9. राजनीतिक प्रणाली के कार्यों के बारे में बताइये। 18

NA-14

(5)

Turn Over

Punjabi Medium

- ਨੋਟ : (i) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ : 1 ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕੋਈ 9 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਜਵਾਬ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ। ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ।
(ii) ਹਰ ਭਾਗ ਵਿਚ ਕੋਈ 1 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

1. ਕੋਈ 9 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ :

- (i) ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ ?
(ii) ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਸ਼ਟੀਕਰਣ ਵਿਚ ਕੋਈ 2 ਅੰਤਰ ਦਸੋ।
(iii) ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦਸੋ।
(iv) ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸੰਬੰਧ ਹੈ।
(v) ਰਾਜ ਦੇ 2 ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਦਸੋ।
(vi) ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਰਾਜ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?
(vii) ਹਾਥਸ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਭਾਅ ਵਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਦਸੋ।
(viii) ਸਾਧਾਰਨ ਇੱਛਾ (General Will) ਕੀ ਹੈ ?
(ix) ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਰਗ ਦੀ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਕੀ ਹੈ ?
(x) ਰਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬੁਰਾਈ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
(xi) ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਰਾਜ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਦਸੋ।
(xii) ਪ੍ਰਭੂਸਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਦਸੋ।

- (xiii) ਪ੍ਰਭੂਸਤਾ ਦਾ ਬਹੁਲਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਹੈ ?
(xiv) ਹਿੰਤ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?
(xv) ਰਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ 2 ਅੰਤਰ ਦਸੋ। $2 \times 9 = 18$

ਯੂਨਿਟ-1

2. ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਸੋ। ਇਸਦੇ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਦਸੋ। 6,12
ਜਾਂ
3. ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਦਸੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-2

4. ਰਾਜ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਸੋ। ਰਾਜ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ। 6,12
ਜਾਂ
5. ਰਾਜ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਬਾਰੇ ਦਸੋ। 18
ਜਾਂ
7. ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜ ਕੀ ਹਨ ? 6,12

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਪ੍ਰਭੂਸਤਾ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਸੋ। ਪ੍ਰਭੂਸਤਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਬਾਰੇ ਦਸੋ। 6,12

ਜਾਂ

9. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਦਸੋ। 18

NA-14

(7)

NA-14

(6)